

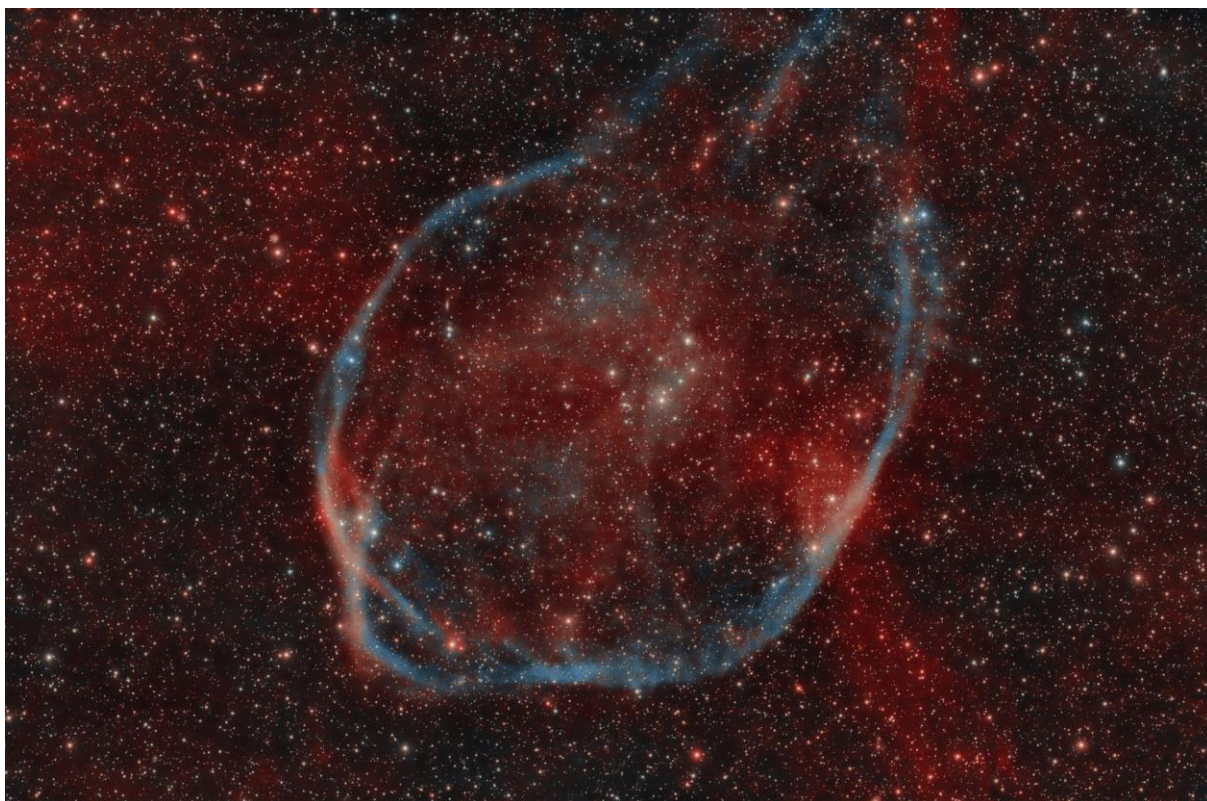
Titul Česká astrofotografie měsíce za leden 2022 získal snímek „Patchick-Strottner-Drechsler 9“, jehož autorem je Zdeněk Vojč

Astronomický svět, respektive objekty pozorované na obloze, si astronomové zařadili do mnoha katalogů. Ať již komplexních, zahrnujících velké množství objektů různých typů a celou oblohu, až po specializované seznamy. Těmi jsou například katalogy zbytků po supernovách, pulsarů, dvojhvězd, nebo například katalogy planetárních mlhovin. Ovšem například katalogů planetárních mlhovin je několik. Jedním z nich je *Catalog StDr* amatérských astronomů, kterými jsou Xavier Strottner z Francie a Marcel Drechsler z Německa. V současné době tento jejich katalog obsahuje 21 potvrzených planetárních mlhovin, 25 pravděpodobných, 91 nových kandidátů a 4 neověřené a další objekty.

Členové týmu, do kterého patří kromě obou autorů katalogu ještě Dana Patchick z USA, využívají ke svému pátrání obrovského množství dat pořízených velkými teleskopy. Tato data mnohdy zůstávají částečně nevyužita, neboť byla pořízena za účelem specifického výzkumu. A amatérští astronomové v tomto případě využívají své největší výhody – volného času k prohlídce těchto nevyužitých informací.

V případě objektu Patchick-Strottner-Drechsler 9 využili na internetu přístupných dat pořízených teleskopem GALEX (Galaxy Evolution Explorer telescope), který studuje vývoj hvězd ve vzdálených a tedy velmi starých galaxiích. V kombinaci s bohatou on-line databází Aladin ze Strasbourg Observatory, která obsahuje obrovské množství informací o objektech vesmíru, identifikoval na snímcích hvězdu typu „bílého trpaslíka“. Vzhledem k tomu, že tyto hvězdy bývají obklopeny právě planetárními mlhovinami jako zbytky kataklyzmatických dějů původní hvězdy, pustili se do hledání této mlhoviny. Poté, co na archivních snímcích v modrém světle prohlídky Digital Sky Survey (DSS) identifikovali slabou mlhovinovou strukturu obklopující tohoto bílého trpaslíka s povrchovou teplotou 90 tisíc Kelvinů, pustili se do vlastní identifikace. Po 15ti hodinové skládané expozici teleskopem 3 Takahashi Epsilon-130D pořízené různými filtry se začala na snímku mlhovina objevovat. Výsledná expozice pak zabrala 130 hodin. Mlhovina leží v souhvězdí Andromedy a zabírá plochu větší než tři měsíční úplňky. To ji, pokud se tedy její příslušnost k tomuto typu mlhovin potvrdí již probíhajícími pozorováními na Calern Observatory, Côte d'Azur ve Francii, zařadí na třetí příčku mezi úhlově největšími známými planetárními mlhovinami. Ovšem její jasnost dosahuje pouhých 20 až 22 magnitud, což je nejméně 25 milionkrát méně, než jasnost „Velké mlhoviny v Oionu“ M42.

Právě na tento extrémně slabý objekt, novou planetární mlhovinu označovanou též Titan nebula, se zaměřil i vítěz lednového kola soutěže Česká astrofotografie měsíce, astrofotograf Zdeněk Vojč. Úžasný snímek této donedávna skryté mlhoviny pro nás doslova „vylovil“ z nepřeberného množství dat pořízených během čtyř nocí. Jistě nejen za porotu soutěže, ale i za všechny zájemce o tajemství vesmíru mu gratulujeme.

Autor: Zdeněk Vojč
Název: Patchick-Strottner-Drechsler 9
Místo: Hradce
Datum: 12. 1. 2022
Optika: TS150 f/7, Riccardi x75, F/5.25 @ 878mm
Montáž: EQ8
Snímač: ASI6200MC, Astrodon Ha 3nm, OIII 3nm
Popis: 791x300 Ha, 794x300 OIII Foceno 09.-12.2021
Zpracování: Pixinsight

Vítězné snímky v jednotlivých měsících a další informace si můžete prohlédnout na
<http://www.astro.cz/cam/>

Za porotu ČAM Marcel Bělík, Hvězdárna v Úpici